

Végső búcsú Szabó Miklós altábornagytól

A mai napon örök nyugalomra helyezték Prof. Dr. Szabó Miklós altábornagyot, akadémikust, az egykori Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem volt rektorát, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem professzor emeritusát, a Magyar Hadtudományi Társaság tagját. Szabó Miklós – bár sohasem viselt társasági tisztséget- fontos szerepet töltött be az MHTT működésének első két évtizedében. A Társaság 30 éves kiadványában alig találunk fényképet az első két évtizedben, amin ne szerepelne. Vallotta, hogy az ő dolga a kapcsolattartás az MTA-val (az 1994-ben újjáalakult MTA Hadtudományi Bizottság első elnöke volt), a Társaság külső „baráti” környezetének segítése volt, míg a vezető szerepet a fiatalabb korosztály képviselőinek hagyta. Búcsúztatására a Fiumei temetőben – a család kérésére, összhangban a jogszabályokkal- 2021. április 1-én 15.30-kor került sor. A szertartáson Dr. Pohl Árpád dandártábornok, dékán (NKE HHK) a kar és az egyetem, Dr. Csikány Tamás ezredes, tudományos rektorhelyettes az MTA, Dr. Szenes Zoltán ny. vezérezredes pedig az MH és az MHTT nevében búcsúzott a mélyen tisztelt tudós katonától. A temetésen részt vett Szabó István honvédelmi államtitkár.

Az alábbiakban közreadjuk Társaságunk elnökének, Prof. Dr. Szenes Zoltán ny. vezérezredesnek búcsúbeszédét.

Tisztelt gyászoló család!
Barátok, tisztelők, bajtársak, emlékezők!

Kedves Miklós!

Február közepén találkoztunk az MTA Hadtudományi Bizottság online újjáalakulási ülésén. Viccelődtünk a bajuszodon, 40 éve ismerlek, de még nem láttalak ilyen ősz orrseprűvel, meg is jegyeztem: Miklós, öregít! De te nevetve mondtad, hogy a *szörnyű idők szörnyű megoldásokat* kívánnak. Azt hiszem, egyikünk sem gondolta akkor, hogy ez lesz az utolsó beszélgetésünk. *Váratlanul mentél el, nagy űrt hagytál magad után.*

Egy indiai bölcs mondás szerint „*az élet az, amit kihozol belőle: iskola, csatamező vagy játszótér*” Szabó Miklós altábornagynak mindháromból kijutott.

Élete jól példázza **az iskolát**. Folyamatosan képezte magát, örök tanuló volt, 34 évesen fejezte be a graduális képzést, hogy aztán elinduljon *felfelé* a tudományos létrán: egyetemi “kisdoktori” fokozat, kandidátusi cím, MTA doktora fokozat (45 éves volt ekkor), majd az akadémiai-tagi megválasztása fémjelezte ezt a negyedszázados utat. *Gyorsan jött minden, mint az augusztusi csillaghullás*. Hatalmas katonai és akadémiai karriert futott be, főiskolai, akadémia-parancsnoki, majd rektori kinevezések, soron kívüli előléptetések, csillagok és kitüntetések kísérték pályáját. Több mint fél évszázad után ismét lett katona akadémikus az MTA-án: M. Szabó Miklós 2001-ben lett levelező tag, 2007-ben pedig rendes tag. Több mint 160 évvel azután, hogy Tanárky Sándor személyében megválasztották a Tudós Társaság első hadtudományi tagját.

M. Szabó Miklós hadtörténész *példátlan örökséget* hagyott ránk! *31 könyve* jelent meg: légierő-történet, gépesített hadviselés, fegyvernemek története, egyes hadtörténelmi események feldolgozása *egyaránt elfért* tudományos munkásságának palettáján. Kiváló krónikása volt a katonai felsőoktatásnak, egy tucat könyve jelent meg ebben a témában. Az elmúlt évtizedben gondozta az új Hadtudományi Lexikont, a Katonai Terminológiai Szótárt és a Katonai Helyesírási Szótárt. *Vallotta: nincs modern diszciplína megújított szaktudás és terminológia nélkül.*

Bátor volt a témaválasztásban! Emlékszem, 1987-ban védte meg a Magyar Királyi Honvéd Légierő történetéből írt doktori művét. A mai Zrínyi Campus színházterme csurig volt érdeklődővel, sokan - veterán pilóták - az emigrációból érkeztek haza erre az eseményre. Nagy élményként élték meg a Magyar Királyi Honvédség volt tagjai a honvéd légierő történetének reális és pártatlan bemutatását. Kéri Kálmán vezérezredes, akkor még ezredesként, felállva gratulált, és azt mondta: Ezredes úr (tudni kell, hogy akkor még elvtárs megszólítás volt a néphadseregben) gratulálok, bajtársammá fogadlak! Miklós kedvenc mondása volt, *hogy a levéltári források nem hazudnak!*

A tábornok és parancsnok Szabó Miklós számára kijutott az indiai mondásban megfogalmazott „**csatamezőből**” is. Közel két évtizedet töltött el katonai tanintézetek élén, a számos átszervezés próbára tette erejét, tudását, szükség volt vezetői tapasztalataira, kompromisszumra kész tárgyalási technikájára. *Nagy harcok voltak!* Kemény vitákat folytattunk a ZMNE létrehozása során, a végsőkig harcolt a Hungária körúti érdekekért. Akkor Szabó Miklós vezérőrnagy a ZMKA parancsnoka volt, én pedig dandártábornok, a katonai felsőoktatás átalakításáért felelős

HM főosztályvezető. *Nagyon becsültem benne, hogy el tudta választani a szakmai vitákat az emberi kapcsolatoktól.* Nehezen viselte a ZMNE megszűnését, és valljuk meg, sok jót nem is hozott neki a 10 éve alakult új egyetem. Fájt neki, hogy sem a 70., sem a 75. születésnapjára nem kapott emlékkötetet, pedig egy festschriftet igazán megérdemelt volna. Már januártól tervezgettük 80. születésnapjára a jubileumi kötetet. Biztos vagyok benne, Miklós, hogy egy posztumusz könyvnek is örülni fogsz!

Szerencsére Szabó Miklós professzor esetében *az indiai tanítás harmadik eleme* is megvalósult, **élete „játshely” is lett egyben.** Az ő esetében a játshelyet az oktatás jelentette, imádott tanítani, kutatásairól mesélni. Halála előtt egy nappal, hétfőn reggel, még a kórház intenzív osztályáról is PhD órát akart tartani. A doktoranduszok látták nehéz helyzetét, és próbálták lebeszélni szándékáról: akkor is azt hajtogatta, hogy egy katona nem teszi le fegyvert egy láthatatlan ellenség előtt. Ezt a hősiessé viselkedést, kötelességtudatot, emberi és tanári példamutatást írta meg az egyik diákunk egy hosszabb facebook-bejegyzésben. Ez a gyönyörű, tiszta szívű, spontán nekrológ örökre meg fog maradni a Doktori Iskola legendáriumában, dicső emléket állítva az oktatást mindenek fölé helyező katonatanárnak.

Kedves Miklós!

Köszönöm a sorsnak, hogy nekem is lehetőségem van beszélni ebben a nehéz órában. Fontosnak tartom ezt, mint ahogyan te is így gondoltad: aktív és nyugdíjas korodban egyaránt kivetted részed az elhunyt bajtársaink búcsúztatásából. Valamikor bölcsen megjegyezted: mindannyian végig megyünk ezen az úton, egyszer elveszítjük szeretteinket, és egyszer minket is elveszít valaki.

Búcsúzom tőled a Magyar Honvédség, a volt munkatársak, bajtársak, barátok és tisztelők nevében. Búcsúzok tőled a Magyar Hadtudományi Társaság, ahol két évtizedig meghatározó munkát végeztél.

Takács Tibor verssoraival veszek végső búcsút tőled:

„Ember voltál, katona! Titkod ez volt.
E kor reményt és bánatot adott.
Hamvaid fölött legyen tiszta mennybolt,
S rajta szikrázó hullócsillagok!”

Isten áldjon, nyugodj békében, a viszontlátásra!

Dr. Szabó Miklós altábornagy temetéséről egyaránt tudósított az NKE és a HM honlapja, amit az alábbiakban olvashatnak.

<https://www.uni-nke.hu/hirek/2021/04/01/kincs-volt-o-a-katonai-felsooktatásban-vegso-bucsu-m-szabo-miklostol>

[Elhunyt M. Szabó Miklós nyugállományú altábornagy, az MTA rendes tagja \(honvedelem.hu\)](http://honvedelem.hu)